

СТАНОВИЩЕ

от проф. Мирослава Петкова Петкова, д.пс.

ръководител на катедра «Медицинска психология и чужди езици»
Медицински Факултет, Тракийски Университет, Стара Загора

по дисертация за присъждане на научна степен „Доктор на науките”
на тема:

„НЕВРОКОГНИЦИЯ И ХИВ“

с автор Калоян Павлов Куков

Професионално направление 3.2. Психология,
Научна специалност: Медицинска психология (Клинична психология)

Калоян Павлов Куков е магистър – социален психолог, с придобита медицинска специалност по клинична психология. От 2009г. е клиничен психолог в МБАЛ „Св. Марина”. През 2012 е придобил образователна и научна степен „Доктор“ в СУ “Св. Климент Охридски”

Човешкият имунодефицитен вирус поражават субкортикални области на мозъка, където причинява клетъчна дисфункция или клетъчна смърт. Това е причината ХИВ инфекцията да причинява значими когнитивни нарушения. Наред с това, хората с неврокогнитивни нарушения при ХИВ демонстрират съпътстващи афективни, поведенчески и моторни симптоми. Тук имат значение и редица съпътстващи фактори като биологична уязвимост, преморбидно състояние, употреба на психоактивни вещества и други.

Като се има предвид значимостта на проблема за лечението и качеството на живот на пациентите с ХИВ, темата за изследването на когнитивните нарушения при тях изглежда особено актуална.

Невропсихологичният профил на ХИВ асоциираното неврокогнитивно нарушение включва дефицити в моторните умения, в скоростта на обработка на информацията и в егзекутивните функции. Сред най-често обсъжданите проблеми са тези, свързани с брадикинезия (забавено движение), брадифрения (забавена скорост на обработка на информацията), увреждане на паметта, вниманието и планирането. Изследванията на ХИВ позитивни пациенти често установяват и специфични промени в поведението като импулсивност.

Невропсихологичната оценка представлява важна част от общия диагностичен процес на ХИВ асоциираното неврокогнитивно нарушение. При скрининг на неврокогнитивните нарушения при ХИВ е важно да се направи разграничение между кортикални и субкортикални нарушения, поради факта, че те носят предимно характеристики на субкортикални нарушения.

В рамките на литературния обзор на дисертацията са изброени основните невропсихологични тестове, които се използват и при диагностициране на ХИВ

асоциираното неврокогнитивно нарушение. Направеният преглед е подробен и полезен, но във връзка с претенциите на доктората, според мен, би било уместно да се цитират и по-голямо количество по-съвременни данни от изследвания с посочените скали и евентуално при изследваната популация пациенти. Мисля, че работата би спечелила ако теоретичната ѝ част бъде разширена със съвременен мета-анализ на изследванията, проведени през последните години на ХИВ асоциираното неврокогнитивно нарушение и психологичните проблеми, с които корелира това нарушение.

В контекста на всичко казано до тук е очевидно, че авторът се е насочил към тема, която е актуална, присъства в научната литература и има своята не само научна, но и обществена стойност.

Дисертационният труд на Калоян Павлов Куков е оформен в 435 стр., включително ”Библиография” и Приложения, като е онагледен с 21 фигури и 29 таблици. По отношение на оформлението на дисертацията трябва да се отбележи, че страниците не са в обем на стандартна страница (44 реда на страница и 60 знака на ред), а вместо това авторът е избрал да използва обем от 27 реда на страница. В приложение А и В са показани още 201 таблици, които са директно изведени от статистическата програма и не са озаглавени според изискванията за научна публикация.

След кратък увод, трудът е структуриран в три отделни части, като на практика обемът на част I в рамките на близо 66 стр. представлява „Литературен обзор”, което по мое мнение е твърде кратко за такъв тип дисертация. Следва Втора част – Организация на изследването, която съдържа две глави - Цел, задачи и хипотези на изследването и Етапи на изследването. В третата част на дисертацията са обсъдени данни от собственото изследване.

В първия етап на изследването са включени 34 лица, живеещи с ХИВ и СПИН и 34 здрави лица, а във втория етап – 92 лица, живеещи с ХИВ и СПИН и 92 здрави лица. Авторът е описал подробно методиките, които е използвал. Те са напълно съответни на целта на изследването и много на брой, което прави полезна систематизацията им сама по себе си. Собствените резултати са отразени в таблици. Бих препоръчала на автора да разшири обсъждането на собствените резултати, което би било полезно за читателите, особено ако са специалисти с интереси в същата научна област.

Прави впечатление обема на извършената работа и стремежът на автора да постигне задълбочено и многостранно невропсихологично изследване на лица, живеещи с ХИВ и СПИН. В този контекст е разбираемо количеството изводи (39), но считам, че би било по-добре да се обобщят от автора.

Въпреки направените от мен бележки считам, че заслужава адмирации положението от автора труд да адаптира тестови методики за диагностика на асимптоматично неврокогнитивно нарушение, да изведе норми за ХИВ позитивни и ХИВ негативни, както и да установи надеждност и валидност на използваните методики. В този смисъл настоящата дисертация е полезна и като пример за диагностичната прецизност и диагностичните възможности на психологията.

Библиографията съдържа общо 523 публикации, от които 14 български, за съжаление, повечето не са от последното десетилетие. Литературните източници не са описани по единен стандарт, което е задължително за всяка научна публикация.

Приложена е справка за наличието на една монография и 6 публикации, свързани с дисертацията, 1 от които на руски език. В 5 от тях Калоян Куков е единствен автор. Все пак би било добре авторът да публикува и в международни списания на английски език.

Авторефератът отговаря на изискванията и отразява същността на дисертационния труд.

В ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Дисертационният труд на КАЛОЯН ПАВЛОВ КУКОВ е напълно завършено и научно изследване, което отговаря на критериите за дисертационен труд. Благодарение на личните си качества и научен подход, К. Куков е осъществил проучване с принос към проблема за неврокогнитивното изследване на ХИВ позитивни лица, подкрепено със сериозна статистическа обработка, задълбочен анализ и изводи.

Представеният труд отговаря на законовите изисквания за придобиване на научна степен „ДОКТОР НА НАУКИТЕ” и на критериите за присъждане на научни степени на Софийски Университет „Св. Климент Охридски“. Не констатирах съществени методологически и фактологически недостатъци.

Въз основа на изложеното по-горе изразявам позитивното си становище и предлагам на уважаемото научно жури да присъди научна степен „ДОКТОР НА НАУКИТЕ” на КАЛОЯН ПАВЛОВ КУКОВ.

18.05.2017г.

Стара Загора

.....
/проф. М. Петкова, д.пс./